

Výstava finalistů 12. Ceny kritiky za mladou malbu 2019

Artmagazin.eu, 2. 3. 2019

Galerie kritiků v pražském Paláci Adria hostí až do 10. března 2019 přehlídku prací mladých výtvarníků do 30 let, které odborná porota vybrala do finále letošní soutěže o Cenu kritiky za mladou malbu 2019.

Pořadatelka a současně i členka poroty Mgr. Vlasta Čiháková Noshiro P.h.D. v úvodním slovu ke katalogu soutěže m.j. uvádí: „Sdružení výtvarných kritiků a teoretiků / Česká sekce AICA pořádají pro mladé umělce soutěž Ceny kritiky za mladou malbu za účelem usnadnění jejich vstupu na profesionální výtvarnou scénu. Kandidáty se stávají ti, kteří bez ohledu na státní příslušnost mají dlouhodobý pobyt na území České republiky a jejich věková hranice nepřesahuje limit 30 let. Věkový limit vyjadřuje záměr pořadatelů podpořit studenty nejvyšších ročníků vysokých škol a čerstvých absolventů mediálně i tržně. Umělci se mohou účastnit soutěže nanejvýš třikrát, přednost výběru do výstavy finalistů však dostávají noví uchazeči před účastníky minulých ročníků, s nimiž již byla navázána spolupráce.

Tematické zadání soutěže Malba a její přesahy umožňuje v rámci prezentace konfrontaci malby s jiným médiem, technologií či materiálem, např. malbu-objekt v prostorové instalaci či jiném inter- a multimediálním vyjádření s doplňkovými prvky. Přesahy obrazu jsou pojaty jak ve formálním, tak i koncepčním slova smyslu, neboť Ceny kritiky za mladou malbu slouží především hledání nových přístupů k malířské tvorbě.

Hodnocení děl odbornou porotou se provádí v kontextu tvůrčího vývoje umělce, nejen za jeho vystavené obrazy, ale s přihlédnutím k jeho malířské tvorbě zhruba za poslední dva roky. Kandidáti se přihlašují buď samostatně nebo na základě doporučení nominátorů z řad pedagogů vysokých uměleckých škol a odborných kruhů.“

Z celkového počtu více než 50 uchazečů o cenu 2019 porota nominovala 7 následujících finalistů: Tomáš Bryscejn, Markéta Jachimová, Eliška Konečná, Vojtěch Kovařík, Alžběta Krňanská, Kryštof Strejc a Marika Volfová.

1.cenu poroty získal Vojtěch Kovařík

Autor: Vojtěch Kovařík, foto: Pavlína Nedbalová

2. cena poroty: Tomáš Bryscejn

Autor: Tomáš Bryscejn, foto: Pavlína Nedbalová

3. cena poroty Eliška Konečná.

Autor: Eliška Konečná, foto: Pavlína Nedbalová

Zároveň byla udělena i cena sympatie diváků, kterou si odnesla Markéta Jachimová.

Autor: Markéta Jachimová, foto: Pavlína Nedbalová

Letošní vítěz soutěže Vojtěch Kovařík současně s cenou obdržel i finanční příspěvek na tvorbu a na katalog samostatné výstavy, která proběhne v Galerii kritiků koncem tohoto

kalendářního roku. Zároveň má možnost týdenní rezidenční stáže v destinaci některého z Českých center v zahraničí.

Dosavadní profesní vývoj a anotace autorů:

Tomáš Bryscejn

Tomáš Bryscejn studuje od roku 2013 v ateliéru malby u Jiřího Černického a Michala Novotného na UMPRUM, kde absolvoval i stáž v ateliéru sochařství u Dominika Langa a Edith Jeřábkové. V současné době zakončuje studijní pobyt na Universität für angewandte Kunst ve Vídni. Jeho umělecká praxe vychází z malby, oscilující kolem ikonografie a sub-reality počítačových her či internetového zobrazení. V poslední době pracuje na cyklu obrazů a kreseb, jež podle slov jeho pedagoga Jiřího Černického mají charakter jakési „elektronické rozechvělé mlhy“, v níž se vznášejí rezidua počítačových grafických značek a echa pohybu počítačové myši. Výsledkem je efemérní prázdnota bez souvislostí, jednoduché abstraktní pole, jako stopa světelného paprsku tvořícího elektronický obraz.

Anotace autora:

*1988, KOLÍN

„Fragmentálnost, ztracená kdesi v umanuté analogovosti. Pozůstatky čarového kodu, napsaného programovacím jazykem lidské ruky. Děj odehrávající se na pozadí neuchopitelné snahy o narativní výpověď, zapadající v návalu přesycenosti. Plocha obrazu, balancující na hraně čitelnosti digitální, s „glitchy“ ozvěnou (ozvěnou závad). Fascinace tvary, které se za léta omílání proměnily v pouhé střípky. Běžící multitasking triptychového displeje na syrovém plátně. Opouštění rukodělné kresby v pokusu o návrat k ruční modelaci. Haptičnost materiálu požíraná naučeným tvaroslovím. Rozpolcenost, jež se stává jediným upřímným vypravěčem prázdnoty.

Markéta Jáchimová

Markéta Jáchimová, narozená v Domažlicích, studovala umění na Vyšší odborné škole Zámeček v Plzni a účastnila se stipendijního programu na Glasgow School of Art. Po návratu do Čech v roce 2009 pokračovala ve studiu na UMPRUM, kde získala bakalářský titul v oboru sochařství a magisterský titul v oboru malby. Účastnila se již mnoha výstav, např. Bienále současného umění v Taipei v roce 2015. V roce 2016 se stala finalistkou 9. Ceny kritiky za mladou malbu. V roce 2018 absolvovala šestměsíční pobyt v Curychu ve Švýcarsku, kde nyní pracuje jako hostující kurátorka v galerii KALI v Luzernu. Počátky její tvorby jsou spjaty s malbou, avšak po školení v oboru sochařství u Dominika Langa a Edith Jeřábkové (dříve u Kurta Gebauera) na UMPRUM se její tvorba se zapracováním autobiografických prvků vyvinula do citlivě zpracovávaných obrazů-objektů v instalaci. Často jsou její díla založena na pojetí site-specific a pracují s konkrétním prostorem, který dotvářejí.

O autobiografii ve své práci autorka uvedla: „Moje dětství nikdy neztratilo své kouzlo, ani svá tajemství, či původní dráhu. Výlety do lesa sehrály u mě hlubokou roli, stejně jako rodinný život či jazyková zásoba, díky níž lze porozumět i našim dějinám.“ Civilizace

versus příroda, organika, která prorostla její prací, patrně nejvýrazněji charakterizuje její tvůrčí cit, v němž se snoubí poetika přírody s okouzlením městskou architekturou.

Eliška Konečná

Eliška Konečná studuje na AVU v ateliéru malby u Roberta Šalandy a Lukáše Machalického. V loňském roce absolvovala studijní stáž v nizozemském Haagu. Její malby se vztahují k mapování každodenního prostoru, který obývá, obsahují však i abstrahované prvky, jež v sobě nesou reálné odkazy k vnějšímu okolnímu světu. Pestrost formálního projevu se projevuje také tvorbou objektů, v nichž autorka zobecňuje své zážitky. Tyto přesahy malby lze zdůvodnit autorčiným zájmem o vyjadřovací jazyk a možnosti interpretace, jakožto základu lidského dorozumívání.

Anotace autorky:

Mnohovrstevnatost mé práce odkazuje k soustředěnému vyhledávání formy, ve které by již nebylo třeba něco popisovat. Toužím rozpoznat univerzální jazyk, esperanto. Primární je pro mě vztah, a ještě více komunikace. Užívám jednotlivá media tak, jako si vybírám slova, jestliže potřebuji něco vyjádřit, připomenout nebo se optat. Jsem přesvědčená, že obraz/objekt by měl nechat pozorovateli prostor pro vlastní imaginaci a nebýt předem určující. Vytvářím orientační mapy, které mají zprvu jen kresebný charakter, ale postupně se prosadí do prostoru. Haptická membrána. Pokus o definici a popis prostoru, v němž se může kdokoliv vyznat, jestliže o to projeví snahu.

Pollypockety / objekty jsou odkazem k dětské hračce z 90.let, období mého dětství na pozadí nově nastupující demokracie. Já je užívám jako deník, rychlou výpověď, která se nicméně vytrácí ve chvíli dokončení a ve svém množství neklade nárok na pochopení, ba naopak, očekává proměnu, kterou jí umožní divák.

Vojtěch Kovařík

Vojtěch Kovařík dokončuje v současné době magisterské studium v ateliéru kresby u Josefa Daňka na Fakultě umění Ostravské univerzity. Začal tam i malovat. K výtvarné tvorbě ho přivedli v dětství rodiče a sourozenci. Uvádí, že malbu pojímá jako hru, v níž figura sehrává dominantní roli hlavního hrdiny. Obdivuje ve svém životě hodně hrdinů, řadu svých idolů převzal z filmů, mytologie, života celebrit i biblických příběhů. S oblibou je přesazuje do jiného prostředí, vytváří jim nový kontext a deformuje jejich typické vlastnosti, ačkoli se obdivuje jejich fyzické dokonalosti – svalstvu, očím, rukám, prstům apod. Jež tvoří i základ formálního tvarosloví, koloritu a scénérie jeho maleb, v nichž je zobrazuje až s monstrózním důrazem.

Z recenze:

„...Ve svých posledních malbách přistupuje Vojtěch Kovařík k bojovníkům jako k pohanským božstvům, jež zobrazuje s patřičnou důstojností. Přestože jsou zachyceni v dramatických okamžicích, připomínají jistým způsobem klasické sochy, zastavené uprostřed pohybu. Na jejich objemná, nepřírozená těla jsou vrženy hluboké stíny. Nacházejí se spíše v abstraktním prostředí, jež je reprezentováno nevýznamnými symboly a veškerá pozornost je tak věnována idolům samotným. Bez ohledu na jejich výrazné svalstvo působí někdy melancholicky, jako kdyby byli nuceni bojovat a útočit. V

Kovaříkových raných dílech byly figury zachycovány jako anonymní siluety, které připomínaly mytické představení stínového divadla. Místo zasmušilého (ale stále agresivního) zápasníka, který dominuje svému zkratkovitému prostředí, lidské tvary nyní spoluvytvářejí okolím stáním nebo pohybem, který je stejně důležitý jako každý jiný prvek zobrazeného výjevu...“ – Kindheit (Vienna), Die Schone Gallery, 2018 (volný překlad).

Alžběta Krňanská

Alžběta Krňanská ukončila v roce 2018 bakalářské studium malby v ateliéru Jiřího Černického a Marka Meduny / Michala Novotného na pražské UMPRUM a nyní pokračuje v magisterském studiu. Podle interpretace Josefa Mrvy základ pro její malby dobře vystihují hrací puzzle pro malé děti, evokující klíč, kterým lze i její práci číst. Jde o akt hry, který dovoluje přeskládat díly puzzlí do libovolné kombinace společně s měkkým materiálem a evokuje ženský cit, bezpečí mateřské péče, stejně jako výrazné barvy a dekorativní linie vyvolávají jistý mateřský sentiment, který je nám podvědomě blízký. Malby jsou silně vizuální, haptické a dekorativní, složené z výrazných černých linií a plných barev, mezi nimiž vzniká bílá mezera, která celkovou formu odlehčuje. Jsou nanášené na měkkém, pěnovitém materiálu, který jim dodává haptický efekt.

Komentář autorky:

Tento materiál se vyznačuje při správném zacházení neomezenou trvanlivostí. Právě budoucnost současných materiálů je v umění velkým tématem. To, co obrazy činí příjemné, je posouvá až na hranici, kdy je tato příjemnost v současném umění problematizována. Některé obrazy vznikají použitím klasických prostředků jako je rám a způsob napínání, obdobně jako klasická malba, ale díky zvolenému materiálu jsou zdůrazněny detaily záhybů, takže samotná forma obrazů působí více plasticky. U novějších prací se pozornost zaměřuje k vyřešení problematiky rámu a jeho absence. Obrazy jsou malovány na silnější průměr pěny, který je možné díky skládacímu formátu libovolně variovat a hrát si s hranicí malby – objektu. Ze samotného abstraktního námětu lze vytvářet abstraktní námět v pravém slova smyslu, kdy z věci konkrétní lze vytvořit věc čistě nahodilou a bez daných pravidel.

Kryštof Strejc

Kryštof Strejc je v současné době posluchačem magisterského studia na pražské UMPRUM, v ateliéru malby Jiřího Černického a Michala Novotného. Je výrazným a talentovaným studentem, používá ke svému sdělení netradiční prostředky. Rozvíjí svou expresivní a gestickou malbu plnou barvitých odstínů do prostorových instalací. V roce 2018 získal 2.cenu na 11.ročníku Ceny kritiky za mladou malbu. Důležité je pro něj spojení malířského materiálu a formy obrazu, asociací a jednotlivých názvů. Jeho inspirační zdroje vycházejí z nejrůznějších oblastí kultury a informatiky – heraldiky, surfingu, BBC 1extra, uprchlické krize, orientálního ornamentu, fabion designu, fauny, black music, seriálů apod. Tento tematický eklekticismus je pro něj přirozenou konzumací impulsů ze současného světa, míchá je a nechává působit dohromady, teoreticky i prakticky. Dávají mu smysl právě v okamžiku, kdy je může nechat splynout a propojit vlastní imaginací. Vytvářejí mu dokonce konkrétní environmentální prostředí, jakási obydlí, vybavená praktickými objekty s osobitou dekorativností.

Marika Volfová

Marika Volfová je mladá umělkyně, která absolvovala obor malby v ateliéru Lud'ka Rathouského a Ondřeje Homoly na FaVU v Brně. Podle sdělení jejího vedoucího pedagoga se původně vyjadřovala především malbou, s výraznou kresebností a jistou drsnou neuhlazeností. Pozdější práce v roce 2015 vznikaly na základě skic pořízených na cestách po severní Africe a Blízkém východě. Původně kresebný materiál rozpracovávala autorka do velmi silných, syrových obrazů, kde šlo spíše o cestopis do hloubky dědičné paměti a mýtických krajin podvědomí, v němž prvotní násilí a sex vytvářejí první společenské archetypy jednání. Banální řešení malé potřeby na pláži, vyhřezlé vnitřnosti, expresivní pojetí, barevnost a touha po exotice, zároveň strach z neznámého. Nepateticky se této autorce dařilo zasáhnout pravá emoční centra, aby vyvolala silný zážitek, evokující otázky spojené se současnou globalizací. Zájem o jiné kultury ji dovedl až k aktivní pomoci uprchlíkům ve sběrných táborech v Řecku, později pak k organizování nezávislé kultury v Holandsku. V současnosti, tváří v tvář skutečnému dobrovolnému i nedobrovolnému nomádství, autorka přechází k site specific vyjádření, jehož prostor jí slouží i jako příbytek k vizuálním zážitkům a rozjímání.

Anotace autorky:

V instalaci se propojují má dlouhodobá témata environmentální zodpovědnosti, nomádství, hranic a snění o utopických ne/realitách. V mé dosavadní tvorbě jsou hlavním motivem mých obrazů příběhy, deníkové záznamy, zkušenosti z cest. Zpočátku byly hlavní motivací k této tematice fascinace „exotičností“, kulturní odlišnosti, vnímání momentů, které se v důsledku mé neznalosti či necitlivosti ke specifickým rysům různorodých kultur jeví jako paradoxní. Zpětně jsem zjišťovala, s jakým zjednodušením a stereotypizací jsem k převádění svých zkušeností na plátna přistupovala. K této reflexi výrazně přispěla kromě mých zkušeností i četba autorek a autorů postkoloniálních studií, ekofeminismu, interseksionálního feminismu, hlubinné ekologie a antropologie.

Nyní se snažím od narativních linek oprošťovat, dostat se za příběh, přestat klást důraz na doslovná sdělení. Vede mě k tomu uvědomování limitu malby jako média, jež může plnit funkci „otevírání očí“ vůči určitým tématům, která jsou ve mně přítomná. Skrze malbu jsem se je snažila zpřítomnit i v divákovi a požadovat, aby se těmito problémy zabýval také. Snažím se věřit, že pokud do malby obrazu vkládám určité záměry a otázky, které jsou ve mně přítomny, projeví se i bez narativu v symbolické rovině.

Má videa jsou propojena s texty, která vypráví částečně smyšlené příběhy lidí nebo komunit a načrtávají jejich přístup k životu, jejich snění (snění, které je iniciačním stupněm transformace vztahu lidství a přírody, přehodnocování dualit a hierarchií vztahů).

Zdroj: <https://artmagazin.eu/vystava-finalistu-12-ceny-kritiky-za-mladou-malbu-2019/>